

Dana 3. siječnja 2008. godine u Zagrebu, ondašnji predsjednik HDZ-a i mandatar za sastavljanje nove Vlade, Ivo Sanader, i zastupnici srpske, talijanske te češke i slovačke nacionalne manjine (dr. Vojislav Stanimirović, prof. dr. sc. Milorad Pupovac, Ratko Gajica, dr. sc. Furio Radin i mr. sc. Zdenka Čuhnil) potpisali su Sporazum o suradnji, u kojem, među inim, prva točka glasi: 1. Moguće izmjene izbornog zakonodavstva prema dolje navedenim prijedlozima raspraviti će se u prve dvije godine mandata, u skladu s odredbom članka 15., stavka 3., Ustava Republike Hrvatske:

-pripadnici nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj kojih prema posljednjem popisu birača ima manje od 1,5%, pored općeg biračkog prava imali bi posebno biračko pravo koje je definirano važećim odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina;

-pripadnici srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj svoju zastupljenost bi osiguravali posredstvom općeg biračkog prava na listama stranaka srpske nacionalne manjine, a u skladu s mehanizmima koji bi se propisali zakonom, a koji bi vodili računa o tome da stečeno pravo srpske zajednice na tri zastupnika ne bude ničim dovedeno u pitanje.

Obaveze potpisanog Sporazuma o suradnji, nakon ostavke bivšeg premjera Sanadera 2009. godine, preuzela je nova premjerka Jadranka Kosor.

Hrvatski je sabor donio Ustavni zakon o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (16. lipnja 2010. godine) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (15. prosinca 2010. godine), te se time gore navedena točka Sporazuma realizirala.

No, prijedloge za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom pojedinih odredbi navedenih zakona pri Ustavnom sudu podnijeli su: Srpski demokratski forum, Socijalistička partija Hrvatske, Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava, udruga GONG, Hrvatska čista stranka prava, Đuro Kalanja i Aleksandar Hatzivelkos.

Ustavni je sud, na svojoj 5. sjednici održanoj 29. srpnja 2011. godine, donio tri odluke kojima se ukidaju članci 1. i 4. Ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i članci 1., 5., 6., 7., 8., 9. i 10. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (internet:

<http://sljeme.usud.hr/usud/praksaw.nsf/Novosti/C12570D30061CE54C12578DC00393E6E?OpenDocument>;

<http://sljeme.usud.hr/usud/praksaw.nsf/Novosti/C12570D30061CE54C12578DC0039610E?OpenDocument>;

<http://sljeme.usud.hr/usud/praksaw.nsf/Novosti/C12570D30061CE54C12578DC003971CA?OpenDocument>).

U biti, radi se o tome da se ukidaju prava i zakonska rješenja dogovorena točkom 1. gore navedenog Sporazuma o suradnji između HDZ-a i zastupnika nacionalnih manjina.

Iz svega da se iščitati da je HDZ održao obećanje, da se zastupnici nacionalnih manjina mogu samo žaliti na odluke Ustavnog suda, te da su pripadnici talijanske nacionalne manjine opet ostali uskraćeni za dvadesetogodišnje predizborno obećanje njihovog zastupnika Furia Radina za dodatno pravo glasa na parlamentarnim izborima.

A to se, ruku na srce, moglo već na samom početku uvidjeti i predvidjeti. Podsjetimo, HDZ je oduvijek bio protiv dvostrukog glasa, odnosno dodatnog glasa za pripadnike nacionalnih manjina iako je vrlo rado potpisao Sporazum o suradnji sa zastupnicima nacionalnih manjina 2008. godine. Time si je, naime, osigurao potrebnu većinu u Hrvatskom saboru tijekom cijelog mandata, znajući da će Ustavni sud ukinuti predložena rješenja od strane zastupnika nacionalnih manjina. Ne treba imati diplomu pravnog fakulteta da bi se utvrdilo da su

predložena rješenja protuustavna, jer predložiti jedno rješenje za srpsku nacionalnu manjinu i drugo rješenje za sve ostale nacionalne manjine – to jednostavno ne drži vodu. K tome, dovoljno je citirati odredbu članka 15., stavka 1., Ustava: “

U Republici Hrvatskoj jamči se ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina

”. Ta je odredba na snazi od 1997. godine, i svi naši dobro plaćeni zastupnici (neovisno o tome jesu li ili nisu dr., mr., prof.) trebali bi napamet znati Ustav i istoga se držati. Radinovo i Pupovčevo prizivanje i pozivanje na članak 5. Ustavnog zakona za provedbu Ustava (“*zakoni kojima se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor donijet će se najkasnije godinu dana prije održavanja redovitih izbora za zastupnike Hrvatskoga sabora*

”) je obična glupost, jer se ta odredba odnosi na zakonodavnu vlast iliti na Hrvatski sabor - u što Ustavni sud nikako ne spada, već je isti, među inim nadležnostima, pozvan da odlučuje o suglasnosti zakona s Ustavom kao i da nadzire ustavnost i zakonitost izbora.

HDZ je ponovo vrlo dobro odradio svoju političku trgovinu i lagano odradio cijeli zastupnički mandat. S druge strane, zastupnici nacionalnih manjina sami su krivi za nastalu situaciju, jer su upravo iz njih proistekla predložena protuustavna rješenja. Oni su svoj mandat odradili kao lojalni koalicijski partneri HDZ-a i pritom zanemarili najbitnije obećanje dano svojim biračima. Što iz toga proizlazi?! Politička naivnost i/ili nesposobnost, lakomost i neodgovornost koja krasi pojedine zastupnike već dvadeset godina.